

ความผิดฐานฟอกเงินและคำวินิจฉัยศาลฎีกา

อนุชาติ คงมาลัย
อัยการอาวุโส
คลังสมองอัยการ
๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

ในปัจจุบันผู้ประกอบการ ซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภทได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการฟอกเงิน เพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้น และโดยที่กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว สมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐจึงได้ตรากฎหมาย คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้น ซึ่งต่อมาได้มีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม อีก ๔ ฉบับ

หลังจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผลบังคับใช้ ได้มีคดีขึ้นสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลฎีกาจำนวนมาก เพื่อเป็นองค์ความรู้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความผิดฐานฟอกเงิน บทความจึงนำคำวินิจฉัยของศาลฎีกาดังกล่าวมาศึกษาเทียบเคียงไปกับบทบัญญัติของกฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๒๙ ก. หน้า ๔๕ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๒

ทั้งนี้ มาตรา ๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

แปดส่วน : ๖๖ มาตรา

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๖๖ มาตรา แบ่งออกได้เป็นแปดส่วน กล่าวคือ

ส่วนแรก มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติเบื้องต้นของกฎหมาย

ส่วนที่สอง มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๑๑ เป็นหมวด ๑ บททั่วไป

ส่วนที่สาม มาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๒๓ เป็นหมวด ๒ การรายงานและการแสดงตน

ส่วนที่สี่	มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๓๑ เป็นหมวด ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ส่วนที่ห้า	มาตรา ๓๒ ถึงมาตรา ๓๙ เป็นหมวด ๔ คณะกรรมการธุรกรรม
ส่วนที่หก	มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๗ เป็นหมวด ๕ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
ส่วนที่เจ็ด	มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๙ เป็นหมวด ๖ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน
ส่วนที่แปด	มาตรา ๖๐ ถึงมาตรา ๖๖ เป็นหมวด ๗ บทกำหนดโทษ

กฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม ๔ ฉบับ

ต่อมาได้มีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ รวม ๔ ฉบับ ดังนี้

๑. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๗๖ ก. หน้า ๔ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

พระราชกำหนดฉบับนี้บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” โดยให้เพิ่ม (๘) กำหนดให้ “ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา” เป็นความผิดมูลฐานด้วย

๒. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๔๐ ก. หน้า ๑๔ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” โดยให้เพิ่ม (๙) กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการพนันรายใหญ่เป็นความผิดมูลฐาน และแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สถาบันการเงิน” ก็ให้เพิ่มเติมนิยามคำว่า “กองทุน”

นอกจากนี้ยังให้แก้ไขมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง เพิ่มมาตรา ๑๑ วรรคสอง แก้ไขมาตรา ๒๒, มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง, มาตรา ๒๕, มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔, มาตรา ๓๕, มาตรา ๓๖ เพิ่มมาตรา ๓๖/๑ แก้ไขมาตรา ๓๗ เพิ่มมาตรา ๓๘/๑ มาตรา ๓๙/๑ มาตรา ๓๙/๒ แก้ไขมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๙ วรรคสี่ มาตรา ๕๑ เพิ่มมาตรา ๕๑/๑ แก้ไขมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง เพิ่มความเป็นหมวด ๖/๑ กองทุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งประกอบด้วยมาตรา ๕๙/๑, มาตรา ๕๙/๒ มาตรา ๕๙/๓ มาตรา ๕๙/๔ มาตรา ๕๙/๕ มาตรา ๕๙/๖ และมาตรา ๕๙/๗ และบัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๖๑/๑

๓. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนที่ ๔๖ ก. หน้า ๑ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติแก้ไขมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง เพิ่มมาตรา ๒๐/๑ มาตรา ๒๒ วรรคสอง มาตรา ๒๒/๑ และแก้ไขมาตรา ๖๒

๔. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๑๑ ก. หน้า ๘ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” โดยให้เพิ่ม (๑๐) ถึง (๒๑) กำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรอันมีลักษณะเป็นการค้า ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตราแสตมป์และตัวอันมีลักษณะเป็นการค้า ความผิดเกี่ยวกับการค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่มีลักษณะเป็นการค้า ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติอันมีลักษณะเป็นการค้า ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสเพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวกักขังในกรณีเรียกหรือรับผลประโยชน์ ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอกอันเป็นปกติธุระ ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด ความผิดเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ไม่เป็นธรรมและความผิดเกี่ยวกับอาวุธที่ใช้ในการรบหรือการสงคราม เป็นความผิดมูลฐาน และแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” กับคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด”

นอกจากนี้ยังบัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๒๕(๑/๑) มาตรา ๓๗/๑ แก้ไขมาตรา ๔๐(๓) เพิ่มมาตรา ๔๐(๓/๑) แก้ไขมาตรา ๔๐(๔) เพิ่มมาตรา ๔๔ วรรคสาม มาตรา ๔๕/๑ มาตรา ๖๔/๑ และมาตรา ๖๔/๒

บทบัญญัติสำคัญของกฎหมาย

บทบัญญัติสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ หลังจากแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ มีจำนวนมาก

บทความได้นำบทบัญญัติในประเด็นนิยามของคำว่า “ความผิดมูลฐาน” และคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด” (มาตรา ๓) ประเด็นว่าด้วยความผิดฐานฟอกเงิน” (มาตรา ๕) ประเด็น “เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง (มาตรา ๕๐) ประเด็น “ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน และข้อสันนิษฐาน” (มาตรา ๕๑) และประเด็น “ความปรากฏในภายหลังว่าไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด” (มาตรา ๕๑/๑) มาศึกษาไปกับคำวินิจฉัยศาลฎีกาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

ความผิดมูลฐาน (มาตรา ๓)

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

(๑) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๒) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(๓) ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

(๔) ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกงหรือประทุษร้ายต่อ ทรัพย์สินหรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน นั้น

(๕) ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๖) ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอัยย์หรือช่องโง่จรรยาตามประมวลกฎหมายอาญา

(๗) ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(๘) ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ^(๑)

(๙) ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการเล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป ^(๒)

^(๑) มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” (๘) เพิ่มโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๖

^(๒) มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

(๑๐) ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือ การมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด^(๓)

(๑๑) ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่ เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื่อ รับจำนำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำ ความผิดอันมีลักษณะเป็นการค้า^(๓)

(๑๒) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตัว ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นการค้า^(๓)

(๑๓) ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการ ปลอม หรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการ คຸ້ມครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะเป็นการค้า^(๓)

(๑๔) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือ เดินทางตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า^(๓)

(๑๕) ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือ หรือ ครอบครองทรัพยากรธรรมชาติหรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีขอบข่ายกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้า^(๓)

(๑๖) ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิด อันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน^(๓)

(๑๗) ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะกรณีเพื่อเรียกหรือรับผลประโยชน์หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง^(๓)

(๑๘) ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์กรรโชก รีดเอาทรัพย์สินซึ่งทรัพย์ปล้นทรัพย์ น้อโกง หรือยักยอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ^(๓)

(๑๙) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด^(๓)

(๒๐) ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์^(๓)

(๒๑) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธหรือเครื่องมืออุปกรณ์ของอาวุธที่ใช้หรืออาจนำไปใช้ ในการรบหรือการสงครามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์^(๓)

ความผิดมูลฐานตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงการกระทำความผิดอาญาออก ราชอาณาจักร ซึ่งหากการกระทำความผิดนั้นได้กระทำลงในราชอาณาจักรจะเป็นความผิดมูล ฐานด้วย^(๓)

^(๓) มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” (๑๐) - (๒๑) และวรรคสองเพิ่มโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการ พอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (มาตรา ๓)

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” หมายความว่า

(๑) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานพอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานพอกเงิน และให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (๘) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” หรือการกระทำผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย^(๔)

(๒) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ

(๓) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (๑) หรือ (๒)

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (๑) (๒) หรือ (๓) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด”

ความผิดฐานพอกเงิน (มาตรา ๕)

“มาตรา ๕ ผู้ใด

(๑) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(๒) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาแหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดผู้นั้นกระทำความผิดฐานพอกเงิน”

เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง (มาตรา ๕๐)

“มาตรา ๕๐ ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องก่อนศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ โดยแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ

^(๔) มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖

(๒) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

ผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่พนักงานอัยการร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ อาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิของตนก่อนศาลมีคำสั่ง โดยแสดงให้ศาลเห็นว่าตนเป็นผู้รับประโยชน์โดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาซึ่งประโยชน์โดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ”

ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน และข้อสันนิษฐาน (มาตรา ๕๑)

“มาตรา ๕๑ เมื่อศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๔๙ แล้ว หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่เป็นเงิน ให้สำนักงานส่งเข้ากองทุนกึ่งหนึ่งและส่งให้กระทรวงการคลังอีกกึ่งหนึ่ง ถ้าเป็นทรัพย์สินอื่น ให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าว เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี” ^(๕)

ความปรากฏในภายหลังว่าไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (มาตรา ๕๑/๑)

“มาตรา ๕๑/๑ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้น และในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืนทรัพย์สินภายในสองปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งดังกล่าว ให้สำนักงานนำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุน

ในกรณีที่มีผู้มาขอรับคืนโดยใช้สิทธิขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ถึงแม้จะเกินกำหนดสองปีวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืน หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนแทน หากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นยี่สิบปีให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรักษาและการจัดการทรัพย์สินหรือเงินในระหว่างที่ยังไม่มีผู้มารับคืนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด” ^(๖)

^(๕) มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

^(๖) มาตรา ๕๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

คำวินิจฉัยศาลฎีกาตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ศาลฎีกาได้มีคำวินิจฉัยประเด็นปัญหาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับเจ้าพนักงานและผู้มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ บทความจึงนำคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในประเด็นปัญหาต่าง ๆ มาศึกษารวม ๗ ตัวอย่างคดีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างคดี ๗ ตัวอย่าง

๑. ความผิดฐานฟอกเงินโดยกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๗๐/๒๕๕๐ ตามมาตรา ๕ (๒) แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ บัญญัติว่า "การกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด ผู้ที่กระทำผิดฐานฟอกเงิน" ในข้อนี้แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ว่าจำนวนเงิน ๗๑๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าว จำเลยที่ ๑ ได้มาจากการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน แต่ข้อเท็จจริงตามทางนำสืบของโจทก์ได้ความเพียงว่าเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมจำเลยที่ ๑ และตรวจค้นพบเงินจำนวนดังกล่าวบรรจุอยู่ในกล่องสุราก็จำเลยที่ ๑ ถืออยู่ และจำเลยที่ ๑ รับว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ได้กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มาของเงินจำนวนนี้ในลักษณะที่เป็นการฟอกเงิน กล่าวคือ ทำให้เงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวแปรสภาพเป็นเงินที่ได้มาโดยเสมือนหนึ่งถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวจึงไม่เป็นความผิดฐานฟอกเงินตามฟ้อง

๒. คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ มิใช่เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องในคดีอาญาตาม ปวอ.มาตรา ๔๖ : คำสั่งศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นมาตรการทางแพ่งมิใช่โทษทางอาญาจึงมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้ : แม้พนักงานอัยการได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นคดีแพ่ง ศาลต้องมีคำสั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๐๒/๒๕๕๐ คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ฯ มิใช่คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามความหมายของ ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖

พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ฯ เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินซึ่งมีทั้งโทษทางอาญาและ มาตรการทางแพ่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ในกรณีที่ศาลเชื่อว่าทรัพย์สิน ตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดมูลฐาน โดยมีต้องคำนึงถึงว่าทรัพย์สินนั้นผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินจะ ได้มาก่อนพระราชบัญญัติ

ดังกล่าวมีผลใช้บังคับหรือไม่ เพราะมาตรการดังกล่าวมิใช่โทษทางอาญา จึงมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้ตามนัยคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๐-๔๑/๒๕๕๖

แม้ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ฯ มาตรา ๕๙ วรรคสอง จะบัญญัติให้พนักงานอัยการได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงก็ตาม แต่คดีนี้ถือว่าเป็นคดีแพ่ง จึงเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องสั่งในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมไว้ในคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีตาม พ.วิ.พ. มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง แม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดขอ

๓. ความปรากฏภายหลังว่าไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๘๓/๒๕๕๓ คำว่า "ถ้าความปรากฏในภายหลัง" ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๕๗ วรรคสี่ เป็นกรณีที่มีความปรากฏในภายหลังตามคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตรา ๕๑/๑ วรรคหนึ่ง ที่ว่าทรัพย์สินตามคำร้องนั้นไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น หากตราใบที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตรการดังกล่าวว่าทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดย่อมไม่เข้าองค์ประกอบมาตรา ๕๗ วรรคสี่ ที่จะก่อให้เกิดหนี้แก่จำเลยที่จะต้องคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ เมื่อขณะที่โจทก์ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ศาลยังมีได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดว่า ทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๑/๑ วรรคหนึ่ง ย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยมีหนี้ที่จะต้องคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ จำเลยจึงยังมีได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ อันจะเป็นเหตุให้โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลย

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๕๗ วรรคสอง บัญญัติถึงวิธีการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้ การที่เลขาธิการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกของโจทก์ออกขายทอดตลาดในขณะที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวตามกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมายที่มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๗ วรรคสอง บัญญัติให้มีอำนาจกระทำได้อีกทั้งเป็นการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดไว้ชั่วคราวในระหว่างที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินอยู่ในระหว่างการพิจารณา ดังนั้น การดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเช่นว่านี้ จึงมิใช่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์

๔. ผู้มีอำนาจยื่นคำคัดค้านตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่งต้องเป็นเจ้าของที่แท้จริงเท่านั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๒๕/๒๕๕๓ ผู้มีอำนาจยื่นคำคัดค้านตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ต้องเป็นเจ้าของที่แท้จริงในเงินของกลางเท่านั้น ผู้ครอบครองเงินของกลางซึ่งแม้จะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของเงินก็ไม่อาจยื่นคำคัดค้านเพื่อขอเงินของกลางนั้นได้

๕. ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด : ความผิดฐานซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ไม่เป็นความผิดมูลฐาน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๒๙๐/๒๕๕๔ ก่อนตรวจยึดเงินของกลางซึ่งเป็นเงินตราต่างประเทศจำนวน ๑๒ สกุล คิดเป็นเงินไทยทั้งสิ้น ๒๕,๖๐๒,๐๐๐ บาท จำเลยเดินทางไปเมืองฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์รวม ๑๑๐ ครั้ง โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้นำของอะไรเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงศุลกากรจนเป็นเหตุให้มีเงินของกลาง การที่จำเลยจะนำเงินของกลางเพื่อออกไปนอกราชอาณาจักร จำเลยจะมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เงินของกลางอาจเป็นเพียงของที่ใช้ในการกระทำความผิดคดีฝ่าฝืนต่อกฎหมายว่าด้วยศุลกากรเท่านั้น ไม่อยู่ในนิยามคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ส่วนการที่จำเลยซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นเหตุให้ได้เงินของกลางมา เป็นความผิดต่อกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินโดยเฉพาะ ไม่อยู่ในนิยาม “ความผิดมูลฐาน” ตามมาตรา ๓ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานฟอกเงินตามมาตรา ๕ ซึ่งต้องระวางโทษตามมาตรา ๖๐

๖. ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน : ข้อสันนิษฐานว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้โดยมาโดยไม่สุจริต : ชำระเงินเบี้ยประกันภัยโดยเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐาน เงินค่าสินไหมทดแทนและเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด : คดีขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเป็นคดีแพ่ง ศาลต้องมีคำสั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๗๑๑ - ๑๑๗๑๒/๒๕๕๔ แม้ ม. มีพฤติกรรมเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ก่อนปี ๒๕๔๒ แต่ก็ไม่ได้ความแน่ชัดอยู่ก่อนเวลานั้นนานเท่าใด จึงยังฟังไม่ได้ว่า ม. มีพฤติกรรมเช่นว่านั้นก่อนหรือในวันที่ซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจาก ศ. เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๑ จึงไม่อาจใช้ข้อสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคสามหรือวรรคสอง (เดิม) แก่ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างนี้ได้

สาระสำคัญแห่งนิติกรรมในสัญญาประกันชีวิต คือความทรงชีพหรือมรณะของบุคคล ส่วนเงินเบี้ยประกันภัยเป็นเงินซึ่งผู้เอาประกันภัยตกลงจะส่งให้แก่ผู้รับประกันภัยภายหลัง

เมื่อคู่สัญญาได้ทำสัญญาประกันชีวิตขึ้นแล้ว มิใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นสาระสำคัญของสัญญาในเวลาที่มีการแสดงเจตนาทำนิติกรรมอันก่อให้เกิดเป็นสัญญา และมีผลให้การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในการทำนิติกรรมเป็นโมฆะดังเช่นความสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม ความสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรม และความสำคัญผิดในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แม้เงินเบี้ยประกันชีวิตที่ ม. ผู้เอาประกันภัยส่งแก่บริษัทผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ ผู้รับประกันภัยเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำอันเป็นความผิดมูลฐานก็ตาม แต่เมื่อผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ รับไว้โดยสุจริตและมีค่าตอบแทนตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยก็ย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ โดยชอบแล้ว ผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ จึงไม่อาจยกเอาความสำคัญผิดแหล่งที่มาเกี่ยวกับเบี้ยประกันชีวิตที่ได้รับชำระจาก ม. มาเป็นข้ออ้างอันจะเป็นเหตุให้สัญญาประกันชีวิตระหว่างผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ กับ ม. โมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖ สัญญาประกันชีวิตจึงไม่เป็นโมฆะ

คำแก้ฎีกาของผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ ที่ว่า ผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ ได้ใช้สิทธิบอกล้างสัญญาประกันชีวิต ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘๖๕ วรรคสอง ผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ มิได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ไว้ในคำคัดค้าน แม้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จะรับวินิจฉัยก็ถือไม่ได้ว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ทั้งมิใช่ปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

เงินเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยชำระให้แก่บริษัท อ. และผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ เป็นเงินที่ ม. ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานอันเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ (เดิม) การนำเอาเงินดังกล่าวไปชำระให้แก่บริษัท อ. และผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ เป็นค่าเบี้ยประกัน แล้วได้เงินค่าสินไหมทดแทนและเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์พิพาทมา เงินดังกล่าวย่อมเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน ไม่ว่าจะทรัพย์สินนั้นจะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้ง และไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด เงินค่าสินไหมทดแทนและเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์พิพาท จึงเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เงินค่าสินไหมทดแทนและเงินค่าเวนคืนกรมธรรม์ตกเป็นของแผ่นดิน

ม. ถูกยิงที่ศีรษะด้านหลังในขณะที่พกอาวุธปืนไว้ที่เอวขวาสภาพศพพ่นงฟูหน้าลงกับโต๊ะอาหารภายในร้านอาหาร เชื่อได้ว่า ม. ถูกลอบยิงจากด้านหลังในขณะที่นั่งอยู่ที่โต๊ะอาหาร หากใช้กฎหมาย เนื่องจากการก่ออาชญากรรมหรือเกิดจากการทะเลาะวิวาทไม่ ผู้ตัดค้ำวันที่ ๔ จึงต้องจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนสำหรับสัญญาประกันชีวิตตามกรมธรรม์

แม้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ วรรคสอง บัญญัติให้พนักงานอัยการได้รับการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง แต่คดีนี้มีคำสั่งให้

ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ถือว่าเป็นคดีแพ่ง การที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินโดยไม่ได้สั่งเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมจึงเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง

๗. ความผิดฐานมิไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อเสพมิใช่มิไว้เพื่อจำหน่าย ไม่เป็นความผิดมูลฐาน : ความผิดฐานครอบครองเมทแอมเฟตามีนไว้เพื่อจำหน่าย เป็นความผิดมูลฐาน : ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือ ความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒๘๙ - ๕๒๙๐/๒๕๕๕ ศาลอาญาพิพากษาว่า บ. มีความผิดฐานมิไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษเพื่อเสพมิใช่มิไว้เพื่อจำหน่าย บ. จึงมิใช่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ แม้ บ. เป็นสามีผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านก็ไม่ใช่ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ส่วน ส. ว. พี่สาวผู้คัดค้าน ช. สามีของ ว. พ. หลานของผู้คัดค้าน ซึ่งต้องหาว่าครอบครองเมทแอมเฟตามีนไว้เพื่อจำหน่าย และเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ แต่การที่บุคคลดังกล่าวเป็นญาติของผู้คัดค้าน ผู้ร้องก็ต้องนำสืบให้เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้คัดค้านด้วย เมื่อพยานหลักฐานของผู้ร้องฟ้องไม่ได้ว่าผู้คัดค้านเป็นผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฟอกเงินมาก่อน ผู้คัดค้านจึงไม่อยู่ในฐานะผู้ต้องด้วยบทสันนิษฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคสอง ที่มีภาระนำสืบพิสูจน์แสดงตามมาตรา ๕๐

